

SECTORCOMITE XVIII
VLAAMSE GEMEENSCHAP EN VLAAMS GEWEST

protocol nr. 202.629

PROTOCOL HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE ONDERHANDELINGEN VAN
28 JULI 2003 DIE GEVOERD WERDEN IN HET SECTORCOMITE XVIII
VLAAMSE GEMEENSCHAP EN VLAAMS GEWEST

over
voorontwerp van decreet tot verruiming van de nationaliteitsvoor-
waarde voor de toegang tot vaste betrekkingen in sommige Vlaamse
openbare diensten

door de afvaardiging van de overheid, samengesteld uit:

vaste leden

1. de heer Bart Somers, minister-president van de Vlaamse regering, voorzitter;
2. de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken, ondervoorzitter;
3. de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Ruimtelijke Ordening, Wetenschappen en Technologische Innovatie;

enerzijds,

en de afvaardigingen van de drie representatieve vakbonden:

- de Algemene Centrale der Openbare Diensten, vertegenwoordigd door:
de heer Hilaire Berckmans
- de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten die onder meer de Christelijke Centrale van de Openbare Diensten en de ACV-Transport en Communicatie groepeert, vertegenwoordigd door:
de heer Stefaan Van de Kerckhove
- het Vrij Syndicaat van het Openbaar Ambt, vertegenwoordigd door:
mevrouw Michèle Claeys

anderzijds,

Werd een eenparig akkoord afgesloten over bijgaand voorontwerp van decreet tot verruiming van de nationaliteitsvoorwaarde voor de toegang tot vaste betrekkingen in sommige Vlaamse openbare diensten

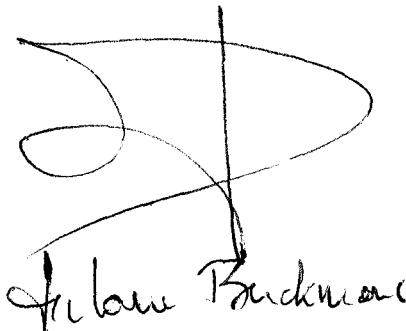
Bijgaand document maakt integraal deel uit van dit protocol.

Brussel,

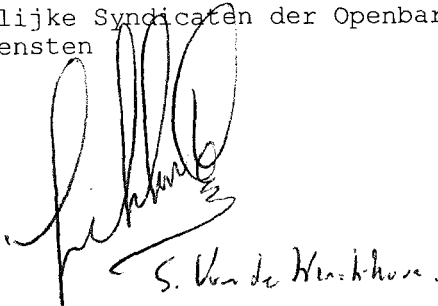
28 JULI 2003

DE AFVAARDIGING VAN DE
REPRESENTATIEVE
VAKORGANISATIES:

Voor de Algemene Centrale der
Openbare Diensten:

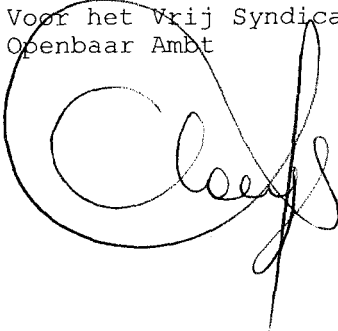

Voor de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten

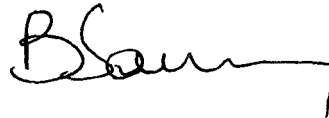
S. Van de Vensthorpe.

Voor het Vrij Syndicaat van het Openbaar Ambt

DE AFVAARDIGING VAN DE OVERHEID

De Voorzitter,

Bart Somers
Minister-president van de Vlaamse regering

Paul Van Grembergen
Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken

Dirk Van Mechelen
Vlaams minister van Financiën en Begroting, Ruimtelijke Ordening, Wetenschappen en Technologische Innovatie

Vlaamse regering

Voorontwerp van decreet tot verruiming van de nationaliteitsvoorwaarde voor de toegang tot vaste betrekkingen in sommige Vlaamse openbare diensten

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. Dit decreet is van toepassing op de volgende Vlaamse openbare diensten:

- 1° het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap;
- 2° de Vlaamse wetenschappelijke instellingen;
- 3° de Vlaamse openbare instellingen;
- 4° de provincies en de instellingen die ervan afhangen;
- 5° de autonome provinciebedrijven;
- 6° de gemeenten en de instellingen die ervan afhangen;
- 7° de autonome gemeentebedrijven;
- 8° de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden;
- 9° de autonome havenbedrijven;
- 10° de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn;
- 11° de ziekenhuizen en autonome verzorgingsinstellingen van de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn;
- 12° de verenigingen van Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn.

Art. 3. De volgende statutaire functies bij de in artikel 2 vermelde Vlaamse openbare diensten worden opengesteld voor burgers die niet de nationaliteit bezitten van een van de lidstaten van de Europese Economische Ruimte:

1° zonder voorbehoud:

- a) verplegende en verzorgende functies;
- b) sociaal-pedagogische functies;
- c) functies in de culturele, sportieve en recreatieve dienstverlening;

d) logistieke functies;

e) secretariaats- en onthaalfuncties;

2° voorzover die functies in hoofdzaak geen betrekking hebben op fiscaliteit, diplomatie, toezicht of inspectie, beheer van het patrimonium van de overheid, frequentiebeheer voor radio- en televisieomroep, opstelling, tenuitvoerlegging en controle van juridische akten of voorzover die functies geen politionele bevoegdheid (bevoegdheid tot verbaliseren) inhouden of leidinggevende topfuncties betreffen:

a) administratief ondersteunende functies;

b) financieel ondersteunende functies;

c) technisch uitvoerende functies;

d) technisch conceptuele functies;

e) beleidsvoorbereidende en beleidsevaluerende functies;

f) medische of paramedische functies;

g) administratief of technisch coachende functies;

f) maritieme functies;

3° voorzover die functies geen betrekking hebben op activiteiten die de veiligheid van de overheid aanbelangen:

a) wetenschappelijke functies

Art. 4. Dit decreet treedt in werking op ...

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse regering,

Bart SOMERS

De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden,
Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken,

Paul VAN GREMBERGEN

NOTA AAN DE LEDEN VAN HET SECTORCOMITE XVIII

Betreft: Voorontwerp van decreet houdende verruiming van de toegang tot vaste betrekkingen in sommige Vlaamse openbare diensten

1. DOEL EN INHOUD VAN HET VOORONTWERP VAN DECREET

1.1. Krachtens **artikel 10, tweede lid, van de Grondwet** kunnen enkel Belgen worden benoemd tot ambtenaar.

Ingevolge de Europese bepalingen inzake het vrij verkeer van werknemers binnen de Europese Unie, en nadien binnen de Europese Economische Ruimte, dient dit artikel uit de Grondwet zo te worden gelezen dat ook onderdanen van één van de andere lidstaten van de Europese Economische Ruimte kunnen worden benoemd tot ambtenaar.

1.2. Het tweede lid van artikel 10 van de Grondwet stelt evenwel ook dat voor bijzondere gevallen **bij wet of decreet uitzonderingen** kunnen worden gesteld op de nationaliteitsvereiste om tot ambtenaar te kunnen worden benoemd.

In afwachting van een (eventuele) schrapping van de nationaliteitsvoorwaarde uit de tekst van de Grondwet strekt voorliggend ontwerp van decreet ertoe voor bepaalde functies nu reeds toe te laten dat ook personen die niet de nationaliteit hebben van één van de lidstaten van de Europese Economische Ruimte kunnen worden aangeworven als ambtenaar in sommige Vlaamse openbare diensten en de in het decreet genoemde lokale overheden.

1.3 De **maatschappelijke doelstelling** van het decreet is het streven naar een personeelsbestand bij de Vlaamse overheid en de lokale overheden dat een getrouwere afspiegeling zou vormen van de samenstelling van de bevolking in Vlaanderen.

1.4 Dit decreet is van **toepassing op de vastbenoemde ambtenaren en stagiairs van de Vlaamse overheid en de Vlaamse lokale overheden**. De nationaliteitsvereiste van artikel 10, tweede lid, van de Grondwet heeft immers enkel betrekking op de benoeming tot ambtenaar, en niet op de contractuele betrekkingen in de openbare sector.

In afwachting van de nieuwe organisatiestructuur van de **Vlaamse overheid** ingevolge Beter Bestuurlijk Beleid is het voorontwerp van decreet onder meer van toepassing op:

- het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap;
- de Vlaamse wetenschappelijke instellingen;
- de Vlaamse openbare instellingen.

Na de herstructurering van de Vlaamse overheid zal het decreet van toepassing zijn op de rechtsopvolgers van deze diensten (de departementen, de intern en extern verzelfstandigde agentschappen en het secretariaats-personeel van de strategische adviesraden).

Het APKB van 22 december 2000 dat de algemene principes bevat waaraan de Gemeenschaps- en Gewestregeringen zich dienen te houden bij de uitwerking van de personeelsstatuten voor hun personeelsleden en van de openbare instellingen die onder hen ressorteren bevat geen nationaliteitsvereiste meer. In de toelichting bij dit koninklijk besluit werd verduidelijkt dat de nationaliteitsvoorwaarde werd geschrapt opdat onmiddellijk zou kunnen worden ingespeeld op verdere evoluties van zodra de grondwetgever tot een wijziging van artikel 10, tweede lid, van de Grondwet zou besluiten.

Ook de huidige personeelsstatuten van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de Vlaamse wetenschappelijke instellingen en de Vlaamse openbare instellingen bevatten geen nationaliteitsvereiste meer. In afwijking hierop worden de functies die rechtstreeks of onrechtstreeks deelneming aan de uitoefening van het openbaar gezag inhouden of die werkzaamheden omvatten strekkende tot bescherming van de algemene belangen van de Vlaamse overheid nu nog voorbehouden voor Belgen.

Daarnaast is het voorontwerp van decreet tevens van toepassing op volgende **lokale overheden in Vlaanderen**:

- de provincies en de instellingen die ervan afhangen, alsook de autonome provinciebedrijven;
- de gemeenten en de instellingen die ervan afhangen, alsook de autonome gemeentebedrijven;
- de autonome havenbedrijven genoemd in het havendecreet van 2 maart 1999 (= Antwerpen, Gent, Oostende en Brugge);
- de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (daaronder vallen ook de huidige intercommunales);
- de OCMW's, de ziekenhuizen en autonome verzorgingsinstellingen van de OCMW's, en de verenigingen van OCMW's.

Artikel 10 van de Grondwet en het EU-recht zijn rechtstreeks van toepassing op het personeel van de lokale overheden, wat betekent dat de gezagsfuncties in de strikte zin voorbehouden zijn voor Belgen en al de overige vaste functies openstaan voor onderdanen van de Europese Economische Ruimte. Na de totstandkoming van een gemeente- en provinciedecreet zal dit vertaald worden in de rechtspositieregeling van het betreffende personeel.

Het gemeentelijk en provinciaal onderwijs valt niet onder het toepassingsgebied van dit decreet aangezien deze onderwijsinstellingen inzake de rechtspositieregeling van hun onderwijs de reglementering van de onderwijssector volgen dat buiten het toepassingsgebied van dit decreet valt.

Ook de functies bij de politie en de brandweer vallen niet onder het toepassingsgebied van dit decreet aangezien het vaststellen van hun rechtspositieregeling een federale bevoegdheid is.

1.5 Artikel 3 van het decreet bevat een **opsomming van de functiefamilies** (= een bundeling van functies) bij de diensten van de Vlaamse overheid en de lokale overheden in Vlaanderen die worden opengesteld voor personen die niet de nationaliteit hebben van één van de lidstaten van de Europese Economische Ruimte.

In deze opsomming wordt een onderscheid gemaakt tussen deze functies die zonder voorbehoud worden opengesteld voor personen die niet de nationaliteit hebben van één van de lidstaten van de Europese Economische Ruimte, en deze functies waar er wel een voorbehoud gemaakt wordt en die dus worden voorbehouden voor onderdanen van één van de lidstaten van de Europese Economische Ruimte.

Bij de samenstelling van de lijst werd erover gewaakt dat deze functies worden uitgesloten die rechtstreeks of onrechtstreeks deelname inhouden aan de uitoefening van het openbaar gezag of die werkzaamheden omvatten strekkende tot bescherming van de algemene belangen van de Vlaamse overheid. Deze functies zijn nu doorgaans krachtens de respectievelijke personeelsstatuten uitgesloten voor de EER-onderdanen die niet de Belgische nationaliteit hebben. Dat de toegang voor deze functies beperkt wordt tot Belgen zoals nu het geval is, is in overeenstemming met de rechtspraak van het Hof van Justitie m.b.t. het vrij verkeer van werknemers binnen de Europese Unie, maar is geen verplichting.

In concreto worden per definitie voor niet-EER-onderdanen onder meer de functies uitgesloten die deelname aan de uitoefening van het openbaar gezag omvatten (bv. de leidinggevende functies bij het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de Vlaamse wetenschappelijke instellingen en de Vlaamse openbare instellingen) en de functies met politionele bevoegdheid (bv. de milieu-inspectie, de controleurs van De Lijn, de controleurs van de administratie Wegen en Verkeer, enz...); de ambtenaren die deze functies uitoefenen kunnen proces-verbaal opstellen en administratieve boetes opleggen. Ook functies die de algemene belangen van de Vlaamse overheid behelzen zijn uitgesloten (bv. toezicht op de lokale en regionale besturen).

Deze lijst van functiefamilies werd in hoofdzaak samengesteld op grond van volgende **objectieve criteria**:

- zichtbare functies zoals loketfuncties, functies in de verplegende en verzorgende sector, functies van opvoeder; het is wenselijk om vooral in deze functies meer allochtonen tewerk te stellen, zodat de samenstelling van het personeelsbestand bij de Vlaamse overheid een getrouwe afspiegeling vormt van de samenstelling van de bevolking in Vlaanderen;
- een aantal knelpuntberoepen die momenteel niet gemakkelijk kunnen worden ingevuld bij de Vlaamse overheid en die wellicht gemakkelijker kunnen ingevuld worden indien men hiervoor ook beroep zou kunnen doen op niet-EER-onderdanen (bv. functie van boekhouder, economist, ...);
- een aantal betrekkingen waarvan gekend is dat heel wat niet-EER-onderdanen beschikken over de vereiste diploma's of ervaring, doch niet kunnen aangeworven worden bij de Vlaamse overheid omwille van de nationaliteitsvereiste.

2. PROCEDURE VAN ADMINISTRATIEVE - EN BEGROTINGSCONTROLE

De Inspecteur van Financiën verleende op 23 mei 2003 een negatief advies m.b.t. dit voorontwerp, omwille van twee redenen:

1) vooreerst stelde de inspecteur van financiën in zijn advies dat artikel 10, tweede lid van de Grondwet uitdrukkelijk voorschrijft dat de uitzonderingen op de nationaliteitsvereiste dienen te worden gesteld "door een wet". Hij stelt dat indien de grondwetgever een dergelijke uitzonderingsbevoegdheid had willen toekennen aan de gemeenschappen of gewesten, hij daarvoor ongetwijfeld de formulering "de wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel" zou hebben gebruikt (cfr. de artikelen 11, 11bis, 22, 22bis, 23 en 24 in dezelfde titel II van de Grondwet).

2) Vervolgens stelde de inspecteur van financiën in zijn advies dat artikel 10, tweede lid, van de Grondwet bepaalt dat bij wet (of decreet) enkel "uitzonderingen" kunnen worden gesteld op de nationaliteitsvereiste, en dat deze term restrictief dient te worden geïnterpreteerd.

Hij stelde dan ook dat het hem voorgelegde voorontwerp van decreet een aanfluiting is van het concept van een uitzonderingsregel zoals de Grondwet vereist, en formuleerde de aanbeveling dat het voorontwerp van decreet zou worden voorgelegd aan één of meerdere constitutionalisten.

Naar aanleiding van deze aanbeveling werd op 12 juni 2003 door de administratie Ambtenarenzaken het advies ingewonnen van de heer Paul Van Orshoven, professor aan de K.U.L. en grondwetsspecialist. Uit het advies van professor Van Orshoven van 9 juli 2003 volgt dat:

- 1) hij stelt dat sedert de bijzondere wet van 13 juli 2001 het woord "wet" in artikel 10 van de Grondwet zo dient te worden gelezen dat hiermee ook de decreten van de gemeenschappen en gewesten worden bedoeld;
- 2) naar zijn mening het voorontwerp voldoet aan de vereiste van artikel 10 van de Grondwet, doordat enkel uitzonderingen worden geformuleerd op de algemene regel (al dan niet met voorbehoud).

Uit het advies van professor Van Orshoven volgt dus dat voormeld voorontwerp van decreet in overeenstemming is met artikel 10 van de Grondwet.

Het voorontwerp van decreet werd op 18 juli 2003 principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering.

Vlaamse regering

Voorontwerp van decreet tot verruiming van de nationaliteitsvoorwaarde voor de toegang tot vaste betrekkingen in sommige Vlaamse openbare diensten

MEMORIE VAN TOELICHTING

Dames en Heren,

1. Bedoeling van het decreet

1.1. Krachtens **artikel 10, tweede lid, van de Grondwet** kunnen enkel Belgen worden benoemd tot ambtenaar.

Ingevolge de Europese bepalingen inzake het vrij verkeer van werknemers¹ dient dit artikel uit de Grondwet zo te worden gelezen dat ook onderdanen van één van de andere lidstaten van de **Europese Unie** kunnen worden benoemd tot ambtenaar.

Alhoewel het EG-verdrag stelt dat het vrij verkeer van werknemers niet van toepassing is op de betrekkingen in overheidsdienst², is het gevestigde rechtspraak van het Europees Hof van Justitie dat deze uitzondering op het vrij verkeer van werknemers enkel geldt voor de betrekkingen die een rechtstreekse of onrechtstreekse deelname aan de uitoefening van het openbaar gezag inhouden en werkzaamheden omvatten ter bescherming van de algemene belangen van openbare lichamen³.

Deze functies zijn doorgaans en op dit ogenblik krachtens de respectievelijke personeelsstatuten ook uitgesloten voor de onderdanen van de Europese Economische Ruimte die niet de Belgische nationaliteit hebben.

Op 2 mei 1992 sloten de 15 lidstaten van de Europese Unie samen met de lidstaten van de Europese Vrijhandelsassociatie (EVA) de overeenkomst betreffende de **Europese Economische Ruimte**. Deze overeenkomst breidt het territoriaal toepassingsgebied van artikel 39 van het EG-verdrag uit tot Noorwegen, IJsland en Liechtenstein. Zo bepaalt artikel 28 van de EER-overeenkomst dat elke discriminatie inzake de werkgelegenheid op grond van nationaliteit tussen de werknemers van de EU-lidstaten en werknemers van de EVA-lidstaten wordt afgeschaft. Als gevolg van voormelde overeenkomst geldt het vrij verkeer van werknemers dus op het grondgebied en voor de onderdanen van de 18 lidstaten van de Europese Economische Ruimte.

Volledigheidshalve wordt hieraan toegevoegd dat Zwitserland, één van de EVA-lidstaten, deze overeenkomst niet ratificeerde en derhalve geen deel uitmaakt van de Europese Economische Ruimte.

---

¹ Artikel 39 van de geconsolideerde versie van het verdrag van 25 maart 1957 tot oprichting van de Europese Gemeenschap; Verordening (EEG) nr. 12 nr. 1612/68 van de Raad van 15 oktober 1968 betreffende het vrije verkeer van werknemers binnen de Gemeenschap.

² Cfr. het laatste lid van artikel 39 van de geconsolideerde versie van het verdrag van 25 maart 1957 tot oprichting van de Europese Gemeenschap.

³ Zie onder meer H.V.J. nr. 149/79, 26 mei 1982 (Commissie/België) en H.V.J. nr. C-173/94, 2 juli 1996 (Commissie/België).

Uit het voorgaande volgt dat artikel 10, tweede lid, van de Grondwet zo dient te worden gelezen dat enkel de onderdanen van de lidstaten van de Europese Economische Ruimte kunnen worden benoemd tot ambtenaar.

1.2. Het tweede lid van artikel 10 van de Grondwet stelt evenwel ook dat voor bijzondere gevallen bij wet of decreet uitzonderingen kunnen worden gesteld op de nationaliteitsvereiste om tot ambtenaar te kunnen worden benoemd.

In afwachting van een (eventuele) schrapping van de nationaliteitsvoorwaarde uit de tekst van de Grondwet strekt voorliggend ontwerp van decreet ertoe voor bepaalde functies nu reeds toe te laten dat ook personen die niet de nationaliteit hebben van één van de lidstaten van de Europese Economische Ruimte kunnen worden aangeworven als ambtenaar in sommige Vlaamse openbare diensten en de in het decreet genoemde lokale overheden.

1.3 De maatschappelijke doelstelling van het decreet is het streven naar een personeelsbestand bij de Vlaamse overheid en de lokale overheden dat een getrouwere afspiegeling zou vormen van de samenstelling van de bevolking in Vlaanderen.

2. Toepassingsgebied

2.1. Dit decreet is van toepassing op de vastbenoemde ambtenaren en stagiairs van de Vlaamse overheid en de Vlaamse lokale overheden. De nationaliteitsvereiste van artikel 10, tweede lid, van de Grondwet heeft immers enkel betrekking op de benoeming tot ambtenaar, en niet op de contractuele betrekkingen in de openbare sector.

2.2. In afwachting van de nieuwe organisatiestructuur van de **Vlaamse overheid** ingevolge Beter Bestuurlijk Beleid is het voorontwerp van decreet onder meer van toepassing op:

- het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap;
- de Vlaamse wetenschappelijke instellingen;
- de Vlaamse openbare instellingen.

Na de herstructurering van de Vlaamse overheid zal het decreet van toepassing zijn op de rechtsopvolgers van deze diensten (de departementen, de intern en extern verzelfstandigde agentschappen en het secretariaatspersoneel van de strategische adviesraden).

Het APKB van 22 december 2000⁴ dat de algemene principes bevat waaraan de Gemeenschaps- en Gewestregeringen zich dienen te houden bij de uitwerking van de personeelsstatuten voor hun personeelsleden en van de openbare instellingen die onder hen ressorteren bevat geen nationaliteitsvereiste meer. In de toelichting bij dit koninklijk besluit werd verduidelijkt dat de nationaliteitsvoorwaarde werd geschrapt opdat onmiddellijk zou kunnen worden ingespeeld op verdere evoluties van zodra de grondwetgever tot een wijziging van artikel 10, tweede lid, van de Grondwet zou besluiten.

Ook de huidige personeelsstatuten van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de Vlaamse wetenschappelijke instellingen en de Vlaamse openbare instellingen bevatten geen nationaliteitsvereiste meer. In afwijking hierop worden de functies die rechtstreeks of onrechtstreeks deelneming aan de uitoefening van het openbaar gezag inhouden of die

---

⁴ Koninklijk besluit tot bepaling van de algemene principes van het administratief en geldelijk statuut van de rijksambtenaren die van toepassing zijn op het personeel van de diensten van de Gemeenschaps- en Gewestregeringen en van de Colleges van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en van de Franse Gemeenschapscommissie, alsook op de publiekrechtelijke rechtspersonen die ervan afhangen (B.S.: 09.01.2001).

werkzaamheden omvatten strekkende tot bescherming van de algemene belangen van de Vlaamse overheid nu nog voorbehouden voor Belgen.

2.3. Daarnaast is het voorontwerp van decreet tevens van toepassing op volgende **lokale overheden in Vlaanderen**:

- de provincies en de instellingen die ervan afhangen, alsook de autonome provinciebedrijven;
- de gemeenten en de instellingen die ervan afhangen, alsook de autonome gemeentebedrijven;
- de autonome havenbedrijven genoemd in het havendecreet van 2 maart 1999 (Antwerpen, Gent, Oostende en Brugge);
- de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (daaronder vallen ook de huidige intercommunales);
- de OCMW's, de ziekenhuizen en autonome verzorgingsinstellingen van de OCMW's, en de verenigingen van OCMW's.

Artikel 10 van de Grondwet en het EU-recht zijn rechtstreeks van toepassing op het personeel van de lokale overheden, wat betekent dat de gezagsfuncties in de strikte zin voorbehouden zijn voor Belgen en al de overige vaste functies openstaan voor onderdanen van de Europese Economische Ruimte. Na de totstandkoming van een gemeente- en provinciedecreet zal dit vertaald worden in de rechtspositieregeling van het betreffende personeel.

Het gemeentelijk en provinciaal onderwijs valt niet onder het toepassingsgebied van dit decreet aangezien deze onderwijsinstellingen inzake de rechtspositieregeling van hun onderwijs de reglementering van de onderwijssector volgen dat buiten het toepassingsgebied van dit decreet valt (cfr. punt 2.4.).

Ook de functies bij de politie en de brandweer vallen niet onder het toepassingsgebied van dit decreet aangezien het vaststellen van hun rechtspositieregeling een federale bevoegdheid is.

2.4. Voorliggend decreet is **niet van toepassing op het Vlaams gesubsidieerd en Gemeenschapsonderwijs**. Voor het statutair personeel in het onderwijs is in verscheidene decreten opgenomen dat men onderdaan dient te zijn van één van de lidstaten van de Europese Unie of van de Europese Vrijhandelsassociatie om te kunnen worden aangeworven, behoudens door de Vlaamse regering te verlenen vrijstelling⁵. De bevoegdheid om vrijstelling te verlenen werd gedelegeerd naar een aantal ambtenaren van rang A1 van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap⁶. Voor het onderwijzend personeel bestaat dus nu reeds de mogelijkheid om afwijkingen toe te staan op de nationaliteitsvereiste.

---

⁵ Art. 89, 1° en 90 van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de Hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap; art. 13, 1° van het decreet van 1 december 1993 betreffende de inspectie en de begeleiding van de levensbeschouwelijke vakken; art. 22, §1, 1° en 93 van het decreet van 17 juli 1991 betreffende inspectie, Dienst voor Onderwijsontwikkeling en pedagogische begeleidingsdiensten; art. 17, §1, 1° van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het Gemeenschapsonderwijs; art. 19, §1, eerste lid van het decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde psycho-medisch-sociale centra; art. 28, §1, 1° van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving.

⁶ Art. 11, §2, 7° en §7, 7° en 8° van het ministerieel besluit van 26 augustus 2002 houdende delegatie van sommige bevoegdheden inzake onderwijs aan ambtenaren van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap (B.S.: 24 september 2002); art. 9, §1, 5° van het besluit van de directeur-generaal van de administratie Ondersteuning van 9 oktober 2002 houdende subdelegatie van sommige bevoegdheden inzake onderwijs aan ambtenaren van de administratie Ondersteuning.

3. Opsomming van de functies die worden opengesteld

3.1. Artikel 3 van het decreet bevat een **opsomming van de functiefamilies** (= een bundeling van functies) bij de diensten van de Vlaamse overheid en de lokale overheden in Vlaanderen die worden opengesteld voor personen die niet de nationaliteit hebben van één van de lidstaten van de Europese Economische Ruimte.

In deze opsomming wordt een onderscheid gemaakt tussen deze functies die zonder voorbehoud worden opengesteld voor personen die niet de nationaliteit hebben van één van de lidstaten van de Europese Economische Ruimte, en deze functies waar er wel een voorbehoud gemaakt wordt en die dus worden voorbehouden voor onderdanen van één van de lidstaten van de Europese Economische Ruimte.

Bij de samenstelling van de lijst werd erover gewaakt dat deze functies worden uitgesloten die rechtstreeks of onrechtstreeks deelname inhouden aan de uitoefening van het openbaar gezag of die werkzaamheden omvatten strekkende tot bescherming van de algemene belangen van de Vlaamse overheid. Deze functies zijn nu doorgaans krachtens de respectievelijke personeelsstatuten ook uitgesloten voor de EER-onderdanen die niet de Belgische nationaliteit hebben. Dat de toegang voor deze functies beperkt wordt tot Belgen zoals nu het geval is, is in overeenstemming met de rechtspraak van het Hof van Justitie m.b.t. het vrij verkeer van werknemers binnen de Europese Unie, maar is geen verplichting.

In concreto worden per definitie voor niet-EER-onderdanen onder meer de functies uitgesloten die deelname aan de uitoefening van het openbaar gezag omvatten (bv. de leidinggevende functies bij het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de Vlaamse wetenschappelijke instellingen en de Vlaamse openbare instellingen) en de functies met politionele bevoegdheid (bv. de milieu-inspectie, de controleurs van De Lijn, de controleurs van de administratie Wegen en Verkeer, enz...); de ambtenaren die deze functies uitoefenen kunnen proces-verbaal opstellen en administratieve boetes opleggen. Ook functies die de algemene belangen van de Vlaamse overheid behelzen zijn uitgesloten (bv. toezicht op de lokale en regionale besturen).

3.2. Deze lijst van functiefamilies werd in hoofdzaak samengesteld op grond van volgende **objectieve criteria**:

- zichtbare functies zoals loketfuncties, functies in de verzorgende en verzorgende sector, functies van opvoeder; het is wenselijk om vooral in deze functies meer allochtonen tewerk te stellen, zodat de samenstelling van het personeelsbestand bij de Vlaamse overheid een getrouwe afspiegeling vormt van de samenstelling van de bevolking in Vlaanderen;
- een aantal knelpuntberoepen die momenteel niet gemakkelijk kunnen worden ingevuld bij de Vlaamse overheid en die wellicht gemakkelijker kunnen ingevuld worden indien men hiervoor ook beroep zou kunnen doen op niet-EER-onderdanen (bv. functie van boekhouder, economist, ...);
- een aantal betrekkingen waarvan gekend is dat heel wat niet-EER-onderdanen beschikken over de vereiste diploma's of ervaring, doch niet kunnen aangeworven worden bij de Vlaamse overheid omwille van de nationaliteitsvereiste.

3.3. Hierna volgt voor elk van de functiefamilies een **toelichting**.

1. *Zonder voorbehoud*

- a. Onder verplegende en verzorgende functies worden bijvoorbeeld begrepen de functies van verpleegkundige, bejaardenverzorger of hoofdverpleegkundige, ziekenhuisassistent, logistiek assistent. De leidinggevende functies van grote entiteiten zijn hier niet inbegrepen (bijvoorbeeld directeur patiëntenzorg, directeur OCMW-ziekenhuis, directeur verpleging, dienstchef-nursing, hoofdapotheker).
- b. Onder sociaal-pedagogische functies worden bijvoorbeeld begrepen de functies van maatschappelijk werker, opvoeder, lesgever, kinderverzorgster, jeugdambtenaar, begeleider of therapeut in een gemeenschapsinstelling of een door de Vlaamse gemeenschap gesubsidieerde medisch-pedagogische instelling, consultant in de jeugdzorg
- c. Onder functies in de culturele, sportieve en recreatieve dienstverlening worden bijvoorbeeld begrepen de functies van sportmonitor, suppoost in een museum, medewerker in een toeristische dienst, cultuurfunctionaris of sportfunctionaris. De leidinggevende functies van grote entiteiten zijn hier niet inbegrepen (bijvoorbeeld museumdirecteur, hoofd van BLOSO)
- d. Onder logistieke functies worden bijvoorbeeld begrepen de functies van onderhouds- en schoonmaakpersoneel, cateringpersoneel, chauffeurs, bodes, magazijniers.
- e. Onder secretariaats- en onthaalfuncties worden bijvoorbeeld begrepen de functies van secretariaatsmedewerker en onthaalbeambte.

2. *Voorzover die functies in hoofdzaak geen betrekking hebben op fiscaliteit, diplomatie, toezicht of inspectie, beheer van het patrimonium van de overheid, frequentiebeheer voor radio- en televisieomroep, opstelling, tenuitvoerlegging en controle van juridische akten of voorzover die functies geen politionele bevoegdheid (bevoegdheid tot verbaliseren) inhouden of leidinggevende topfuncties betreffen*

- a. Onder administratief ondersteunende functies worden bijvoorbeeld begrepen de functies van dossierbehandelaar of administratief medewerker.
- b. Onder financieel ondersteunende functies worden bijvoorbeeld begrepen de functies van boekhouder of loonberekenaar. Financiële functies die in hoofdzaak het beheer van het patrimonium van de overheid behelzen worden niet opengesteld voor niet-EER-onderdanen (bijvoorbeeld schuldbeheerder, kasbeheerder, controleurs der vastleggingen, financiële auditors).
- c. Onder technisch uitvoerende functies worden bijvoorbeeld begrepen de functies van bedienaar van kunstwerken, luchthavenbrandweerman, fotograaf, groenarbeider, werklieden of hulpwerklieden. De functies waarin men verbaliserend optreedt worden niet opengesteld voor niet-EER-onderdanen (bijvoorbeeld boswachter, houtvester, woudmeester, natuurwachter, wegenwachter, werfcontroleur, districtschef). Ook de functies die in hoofdzaak het beheer van het patrimonium van de overheid behelzen worden niet opengesteld (bijvoorbeeld boswachter).

- d. Onder technisch conceptuele functies worden bijvoorbeeld begrepen de functies van informaticus, ingenieur in een studiefunctie of architect. De leidinggevende ingenieursfuncties (bijvoorbeeld dienstkringingenieur, afdelingshoofd) worden niet opengesteld.
- e. Onder beleidsvoorbereidende en beleidsevaluerende functies worden bijvoorbeeld begrepen de functies van beleidsmedewerker in de gezondheidszorg, huisvesting, welzijnszorg, bestuurszaken, personeelsmanagement. Functies die in hoofdzaak toezicht en controle op decreten of besluiten van de Vlaamse regering of wetten en koninklijke besluiten van de federale regering betreffen worden niet opengesteld voor niet-EER-onderdanen (bijvoorbeeld toezicht op de lokale besturen, toezicht op stedenbouwkundige en planologische voorschriften of richtlijnen). Ook inspectiefuncties (bijvoorbeeld milieu-inspecteur, inspecteur tewerkstelling, wegeninspecteur, inspecteur ontwikkelingsamenwerking) worden niet opengesteld voor niet-EER-onderdanen. Tevens worden diplomatieke functies (bijvoorbeeld gemeenschapsattachés, landbouwraden, Vlaams economisch vertegenwoordiger) niet opengesteld voor niet-EER-onderdanen.
- f. Onder medische of paramedische functies worden bijvoorbeeld begrepen de functies van logopedist, therapeut, ergotherapeut, kinesist, psycholoog, arts. De functies van artsen die controle- of inspectieopdrachten uitoefenen en/of over politionele bevoegdheden beschikken kunnen niet opengesteld worden voor niet-EER-onderdanen. Het betreft bijvoorbeeld de functies van inspecteur verzorgingsvoorzieningen, gezondheidsinspecteur en controlearts.
- g. Onder administratief of technisch coachende functies worden bijvoorbeeld begrepen leidinggevende functies in kleinere entiteiten zoals celhoofd, conducteur, hoofd van een technische sectie, ploegbaas, cheffloods, magazijnbeheerder, hoofdmotorist, hoofdschipper, kapitein van de loodsboot, ploegbaas, magazijnbeheerder. De functies waarvoor specifiek de Belgische nationaliteit vereist is zijn uiteraard uitgesloten. Het gaat bijvoorbeeld over de functies van luchthavencommandant, adjunct-luchthavencommandant, veiligheidsofficier en inspecteur der luchtvaart. Leidinggevende functies van grotere entiteiten zoals afdelingshoofd, administrateur-generaal, adjunct-administrateur-generaal, directeur-generaal, secretaris-generaal, hoofd van een gemeentebedrijf, provinciebedrijf of intergemeentelijk samenwerkingsverband, gemeentesecretaris, gemeenteontvanger, OCMW-secretaris, OCMW-ontvanger, provinciegriffier of provincie-ontvanger worden niet opengesteld voor niet-EER-onderdanen. Ook de onmiddellijke vertrouwensfuncties van diegenen die deze leidinggevende topfuncties bekleden kunnen niet opengesteld worden voor niet-EER-onderdanen (bijvoorbeeld directiesecretaresse, staflid).
- f. Onder maritieme functies worden bijvoorbeeld begrepen de functies van loods, schipper, hoofdschipper, matroos, motorist, hoofdmotorist, stuurman van de loodsboot en kapitein van de loodsboot. De maritieme functies waaraan een politionele bevoegdheid is gekoppeld kunnen niet opengesteld worden voor niet-EER-onderdanen (bijvoorbeeld: havenluitenant, dokmeester, zeesluismeester, assistent-havenverkeersleider, en naar de nabije toekomst toe ook de binnenvaartbegeleiders).

3. Voorzover die functies geen betrekking hebben op activiteiten die de veiligheid van de overheid aanbelangen

- a. Onder wetenschappelijke functies worden bijvoorbeeld begrepen de functies van wetenschappelijk expert, wetenschappelijk attaché of navorsers, wetenschappelijk medewerker musea, wetenschappelijk medewerker ziekenhuizen. Functies die onderzoek betreffen dat betrekking heeft op de veiligheid van de overheid worden niet opengesteld voor niet-EER-onderdanen.

Volledigheidshalve wordt erop gewezen dat ook voor de functies, die worden opengesteld voor personen die niet de nationaliteit hebben van één van de lidstaten van de Europese Economische Ruimte, uiteraard dient te worden voldaan aan alle andere aanwervingsvoorwaarden (bijvoorbeeld kennis van de Nederlandse taal).

De minister-president van de Vlaamse regering,

Bart SOMERS

De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden,
Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken,

Paul VAN GREMBERGEN